

KOSNINGAR 8. APRÍL

Hverju hefur Kvinnalístinn breytt?

FYRIR tólf árum ákváðu Íslenskar konur að bjóða fram sérstakan lista til Alþingiskosninga. Hugmyndin var ekki ný af nálinni en vorið áður höfðu konur í Reykjavík og á Akureyri boðið fram kvinnalista í sveitarstjórnarkosningum. Kvinnalístarnir skiluðu strax þeim árangri að konum fjölgaði á þingi og í sveitarstjórnnum og um leið var eytt þeirri bábilju að ástæðan fyrir valda- og áhrifaleysi kvenna væri af því að konur hefðu ekki áhuga á stjórnmálum.

Íslenskir stjórnmálaflokkar

Íslenskir stjórnmálaflokkar urðu til á fyrri hluta þessarar aldar og var ætlað að gæta hagsmuna ákveðinna hópa og stétta eins og bænda, atvinnurekenda, verkamanna o.s.frv. Konur áttu lítinn sem engan þátt í mótun stjórnmálaflokkanna og hafa átt á brattann að sækja við að komast þar til áhrifa. Engin kona hefur t.d. gegnt formennsku í Íslenskum stjórnmálaflokki, fram- bjóðendasetin eru jafnan þétt setin af karlmönnum enda hafa þeir allir innan sinna raða sérstakar kvennahreyfingar þar sem konur ráða ráðum sínum og bindast samstöðu um ákveðin mál.

Valdakerfi eru ekki náttúruleg mál

Stjórnmálaflokkarnir eiga það einnig sameiginlegt að raða valdinu upp í píramída þar sem völdin eru mest hjá þeim sem sitja efst og minnst hjá þeim sem bera píramíðann uppi. Þessi valdauppbygging er

arfur gamalla stjórnunarháttá sem byggir á því að sumir menn séu öðrum æðri. Þeir sem tróna efst á toppi píramíðans telja sig í fullum rétti til að drottna yfir öðrum og ráðskast með líf þeirra og eru oft, þótt skrytið sé, dýrkaðir af þeim sem þeir sitja ofan á. Þetta fyrirkomulag og hugmyndafræðin sem býr að baki er arfur feðraveldisins og miðar að því að sjá fólk fyrir sterkum föðurlegum imyndum og leiðtogum

sem annast ákvarðanatökur fyrir það en svipta um leið fólk frumkvæði. Konur eiga þarna ekki upp á pallborðið enda er það launamisrétti sem konur búa við afsprengi þeirrar hugmyndafræði að karlar séu konum æðri og störf þeirra minna virði.

En þetta kerfi er ekkert náttúruleg mál og margt bendir til að það sé á undanhaldi eins og þeir vita gerst sem fylgjast með þeirri þróun sem hefur átt sér stað í nútíma stjórnháttum eða gæðastjórnun en þar er píramíðanum einfaldlega snúið við.

Sagan um himnaríki og helvíti

Séra Auður Eir segir frá gamalli helgisögn í bók sinni um Kvennagudfræði. Hún fjallar um mann sem vildi fá að vita um muninn á himnaríki og helvíti. Honum var fylgt inn

María Jóhanna Lárusdóttir

í rúmgott og hjart herbergi þar sem fólk sat við kringlótt matarborð. Á miðju borðinu var skál með nógum og góðum mat. En borðið var svo stórt að fólk þurfti að hafa skeiðar með svo löngum sköftum að það gat ekki stungið þeim upp í sig. Allir voru að deyja úr hungri. Þetta var auðvitað helvíti. Svo var farið í himnaríki. Þar var allt alveg eins nema þar mataði fólk hvert annað með löngu skeiðunum.

Kvenfrelsi og valdið

Kvenfrelsi felur í sér að breyta afstöðunni til valdsins. Menn eiga ekki að nota það til að drottna yfir - heldur eigum við að deila valdinu hvert með öðru. Kvinnalístakonur hafa byrjað á sjálfum sér með því að nota önnur vinnubrögð en tíðkast í hefðbundnum stjórnmálaflokkum. Við kjósum ekki formann en dreifum valdi og ábyrgð og tökum ákvarðanir um það sem við getum sameinast um án þess að meirihlutinn kúgi minni hlutann í atkvæðagreiðslu. Þessi aðferð felur í sér að konur segi skoðanir sína og tjái tilfinningar sínar og að það sé hlustað á þær og þær teknar alvarlega. Stefuskráin okkar er gott dæmi um þessi vinnubrögð, hún er unnin af konum hvaðanæva af landinu, konum sem eru á mismunandi aldri og búa við

ólík kjör en eiga sér sameiginlegan draum um samfélag þar sem allar manneskjur fá hluta af valdinu og virða sinn rétt og annarra til að móta umhverfi sitt. Hún tekur til allra þeirra málaflokka er móta Íslenskt samfélag og felur í sér valdreifingu, langtímamarkmið og heildarsýn, sem tekur mið af því hvernig hin pólitíska ákvörðun kemur til með að hafa áhrif á líf kvenna, karla og barna.

Óttinn við breytingar

Kvinnalístinn á undir högg að sækja þessa dagana. Stjórnmálaforingjar fjórflokkanna endurtaka í síbylju að fyrirbærið sé úrelt, þeir hafi hleypt konum að, kvennabaráttan sé á villigötum, kvenfrelsi felst í einstaklingshyggjunni eða fé-

Það er mikilvægt segir

María Jóhanna Lárus-

dóttir, að Kvinnalístinn

fái brautargengi í kom-

andi kosningum.

lagshyggjunnar o.s.frv. Dropinn holar steininn, það er gömul saga og ný, og sumir eru farnir að trúa því að stefnumálum Kvinnalístans sé betur borgið í gömlu stjórnmálaflokkunum. En staðreyndin er sú að þeir sem sitja á valdastólum óttast þetta afl sem hefur leyst úr læðingi sköpunarmátt kvenna og samstöðu gegn ríkjandi skipulagi.

Jákvæður sköpunarkraftur kvenna

Okkur kvinnalístakonur hefur tekist að breyta áherslunum í Íslenskrí pólitík með því að horfa á mál frá sjónarhóli kvenfrelsis sem er jákvætt afl og setur spurningamerki við ríkjandi skipulag. Við höfum vakið athygli á málaflokkum

sem áður þóttu ekki hæfa í opinberri stjórnmálaumræðu eins og ofbeldi á konum og börnum og ranglátu dómskerfi sem dæmir stúlkum lægri miskabætur en drengjum, fært umræðuna í utanríkismálum upp úr hægri og vinstri hjólförum um veru bandaríska hersins á Íslandi og tengt hana friðar- og umhverfismálum. Fæðingarorlof er nú sex mánuðir og menn komast ekki upp með það lengur að fela eða réttlæta það launamisrétti sem konur eru beittar.

Ný sýn - nýjar aðferðir

Margvísleg hugtök sem hafa skapað nýjar viddir í Íslenskum stjórnmálum eru orðin þekkt og sjálfsögð eins og kvennamening, reynsluheimur kvenna, þriðja víddin, hagfræði hinnar hagsýnu húsmóður, kvennapólitík o.fl. Hugmyndir um byggðakvóta, fullnýtingu sjávarafurða, atvinnusköpun sem byggir á hinu smáa eru einnig komnar frá kvinnalístakonum þótt margir vildu nú Lilju kveðið hafa.

Þetta eru einungis örfá dæmi um þá nýsköpun sem Íslenskar konur hafa fært inn í pólitíkina - lausar úr viðjum miðstýrðra flokkakerfa sem þær hafa hvorki búið til né átt þátt í að móta.

Það er mikilvægt að Kvinnalístinn fái brautargengi í komandi kosningum til að takast á við þau óþrjúgandi verkefni sem blasa við Íslensku þjóðfélagi. Karlaveldið hefur gengið sér til húðar. Það eru konur sem hafa nú eitthvað til mállanna að leggja, nýja sýn - nýjar aðferðir. Sá jákvæði sköpunarkraftur sem býr með konum og aldrei hefur áður verið nýttur í þágu stjórnmála né samfélags býr í því kvenfrelsi sem Kvinnalístinn leggur til grundvallar stefnumálum sínum.

Höfundur skipar 4. sæti framboðslista Kvinnalístans í Reykjavík.